

УДК 327:321:378

К.Ю. Величко, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ У ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ДИПЛОМАТІЇ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

В умовах євроінтеграційного спрямування України, впровадження європейських цінностей при підготовці здобувачів міжнародних економічних відносин є ключовою складовою формування компетентних та етично відповідальних фахівців.

Безперечно, відносини України з Європейським Союзом у сучасних зовнішньополітичних умовах набули стратегічного значення. Мова йде не лише про активізацію контактів з одним із найвпливовіших міжнародних партнерів, що особливо важливо сьогодні, в умовах військової агресії росії, а й про прагнення реалізації нашою державою власного стратегічного вибору, який визначить подальше її місце і роль у новій (повоєнній) архітектурі міжнародних відносин.

Україна активно інтегрується в європейську політичну, економічну та безпекову системи, що проявляється через тісну співпрацю в рамках Угоди про асоціацію, участь у європейських безпекових ініціативах, а також у поступовому наблизненні до членства в ЄС. Європейська інтеграція України стала ключовим напрямком зовнішньої політики, що не тільки зміцнює позиції України на міжнародній арені, але й сприяє глибоким внутрішнім реформам, зокрема у сферах правосуддя, економіки, боротьби з корупцією та верховенства права.

Важливою складовою цього партнерства є взаємодія у сфері оборони та безпеки. ЄС надає Україні як фінансову, так і військову допомогу, що підвищує здатність держави захищати свій суверенітет та територіальну цілісність. Спільні зусилля України та ЄС також спрямовані на подолання наслідків війни, зокрема через проекти з відновлення інфраструктури, економічної стабілізації та гуманітарної підтримки постраждалих регіонів.

Відносини між Україною та ЄС розвиваються в рамках ініціативи «Східне партнерство» [1], що підтвердилося підписанням Угоди про асоціацію, яка включає глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі (ГВЗВТ). Підписання цієї Угоди відбулося у два етапи - 21 березня та 27 червня 2014 року та вивело взаємовідносини на новий етап співпраці між Україною та ЄС. Угода про асоціацію стала основним інструментом

інтеграції України до європейського простору, сприяючи поглибленню політичних відносин і зміцненню економічних зв'язків. Як відомо, з 1 вересня 2017 року набула повної чинності ГВЗВТ [2] між Україною та ЄС, яка є невід'ємною частиною Угоди про асоціацію. Цей механізм створив сприятливі умови для розвитку взаємовідносин у сфері міжнародної торгівлі, залучення інвестицій, гармонізації законодавства та інтеграції української економіки до європейського ринку.

24 лютого 2022 року розпочалося повномасштабне військове вторгнення РФ в Україну. У відповідь на цю агресію, 28 лютого Україна подала офіційну заявку на вступ до Європейського Союзу. Європейські інституції, зокрема Європарламент, Європейська комісія та Європейська рада, висловили підтримку Україні щодо цього рішення і 23 червня 2022 року Україна отримала статус країни-кандидата на вступ до Європейського Союзу [3]. Подальший розвиток інтеграційних процесів знайшов своє відображення в рішенні Ради Європейського Союзу від 14 грудня 2023 року, яке санкціонує початок офіційних переговорів щодо вступу України до ЄС. В цьому контексті саме європейські цінності, такі як демократія, верховенство права, права людини, солідарність та толерантність, визначають основні принципи міжнародної співпраці та регулювання міжнародних конфліктів та акцентуються в процесі викладання для здобувачів.

Дисципліна «Основи дипломатії» охоплює ключові аспекти, що пов'язані з базовими поняттями та історичним розвитком дипломатії, основами дипломатичного протоколу, техніками ведення дипломатичних переговорів, а також питаннями міжнародного права, що регулює діяльність держав на міжнародній арені. При її викладанні особлива увага приділяється інтеграції європейських цінностей, які є фундаментом для сучасної дипломатії та міжнародних відносин.

Однією з центральних європейських цінностей є демократія. Викладання курсу передбачає детальний аналіз демократичних процесів як основи дипломатичних відносин. Здобувачі досліджують різні моделі демократичного управління, розглядаючи їх вплив на стабільність і розвиток міжнародних відносин. Особливу увагу приділяється ролі міжнародних організацій, таких як Європейський Союз, у підтримці демократії на глобальному рівні.

Принцип верховенства права є важливим для формування стабільних і передбачуваних міжнародних відносин. Здобувачам важливо зрозуміти, як міжнародні угоди та конвенції регулюють дипломатичні практики, а також як правові системи впливають на ухвалення дипломатичних рішень та врегулювання конфліктів. Особлива увага приділяється міжнародним організаціям, які сприяють дотриманню верховенства права на світовій арені.

Солідарність, яка передбачає взаємну підтримку і допомогу між державами, є особливо актуальною для сучасної України в умовах військової агресії. Здобувачі аналізують приклади міжнародної солідарності, зокрема гуманітарну допомогу та міжнародні місії. Одним з актуальних прикладів є рішення Європейського Союзу від 1 лютого 2024 року щодо фінансової підтримки України в розмірі 50 млрд. євро, після того як Угорщина відкликала своє право вето [4]. Це рішення демонструє роль солідарності у вирішенні сучасних кризових ситуацій та підкреслює важливість підтримки у міжнародних організаціях, таких як Європейський Союз.

Європейська цінність толерантності та мультикультуралізму виявляється через повагу до культурного, релігійного та етнічного різноманіття. У процесі викладання дисципліни особлива увага приділяється міжкультурній дипломатії та її впливу на ефективність міжнародних відносин. Здобувачі досліджують приклади дипломатичних відносин, що базуються на толерантності, та вивчають, як культурні відмінності можуть сприяти або перешкоджати успішним переговорам і взаємодії між країнами.

Інтеграція європейських цінностей у викладання дисципліни «Основи дипломатії» не лише сприяє глибшому розумінню здобувачами міжнародних стандартів та етичних норм, але й відіграє ключову роль у підготовці висококваліфікованих, інтелектуально розвинених фахівців у сфері міжнародних відносин. Це дозволить майбутнім фахівцям ефективно вирішувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми міжнародної співпраці, базуючись на принципах верховенства права, взаємоповаги, демократичних цінностей та сталого розвитку. Саме засвоєння європейських цінностей допомагає фахівцям гнучко орієнтуватися в сучасних глобальних викликах, розуміти складність міжнародних процесів і діяти в інтересах країни, забезпечуючи баланс між національними інтересами та міжнародними зобов'язаннями.

Інформаційні джерела:

1. Про Східне партнерство. URL: <http://old.eap-csf.org.ua/eastern-partnership/pro-shidne-partnerstvo/>
2. Угода про асоціацію. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yeuropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>
3. Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-kandidata-na-chlenstvo-v-yes>
4. ЄС виділив Україні критично важливі 50 млрд євро. Чому без цього не було б зарплат і пенсій. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c3gd7n99dw0o>